

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 19.3.2007 64. vuosikerta Numero 1 Sivun 7

Virustaudit kiusaavat siemenperunaa

Hanna Korttemaa, Evira

Perunan virukset ovat lisääntyneet räjähdysmäisesti. Erityisesti Y-virusta löytyy entistä useammin siemenperunasta. Lajikkeiden välillä on eroja virusherkkyydessä.

Perunan virustilanne on erittäin uhkaava, sillä siemeneriä joudutaan jo hylkäämään. Kesällä 2005 ja 2006 siemenperunan Y-virustartunnat kaksinkertaistuivat. Vielä 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa virustartuntoja löytyi vain 10 %:sta näytteistä.

Virustartuntaa joka toisessa perunassa

Viime kesän perunasadosta lähes puolesta löytyi Eviran testauksissa viruksia. Eniten oli Y-virusta, mutta myös A-virusta todettiin jonkin verran. Paikoin löytyi molempia viruksia. Testauksien jälkeen Evirassa ollaan hylkäämässä 3,5 % siemenperunaviljelyksistä. Noin joka kolmannen viljelyksen siemenluokka lasketaan.

Virustaudit uhkaavat myös ruoka- ja teollisuusperunan tuotantoa.

Kuvat: Hanna Korttemaa

Siemenperuna pellot tarkastetaan kasvukauden aikana, jotta lajikeaitous ja kasvinterveys voidaan varmistaa.

Mistä ongelma johtuu?

Virustartuntojen dramaattisen lisääntymisen syy on epäselvä. Virus tai sen rodut ovat voineet jotenkin muuttua, mutta sitä on vielä selvitettävä.

Virukset leviävät vain siemenperunan ja kirvojen välityksellä. Viime kesinä kirvoja, myös perunantuotantoalueella epätyypillisiä lajeja, on esiintynyt runsaasti. Niiden kemiallinen torjunta ei ole auttanut, koska kirva siirtyy nopeasti kasvista toiseen ja levittää samalla virusta.

Lämpimät kesät ovat suosineet viruksia ja kirvoja, talvet puolestaan jäätiperunoita. Virukset voivat levitä myös näistä maahan jääneistä perunoista

Virusriski vaihtelee lajikkeittain

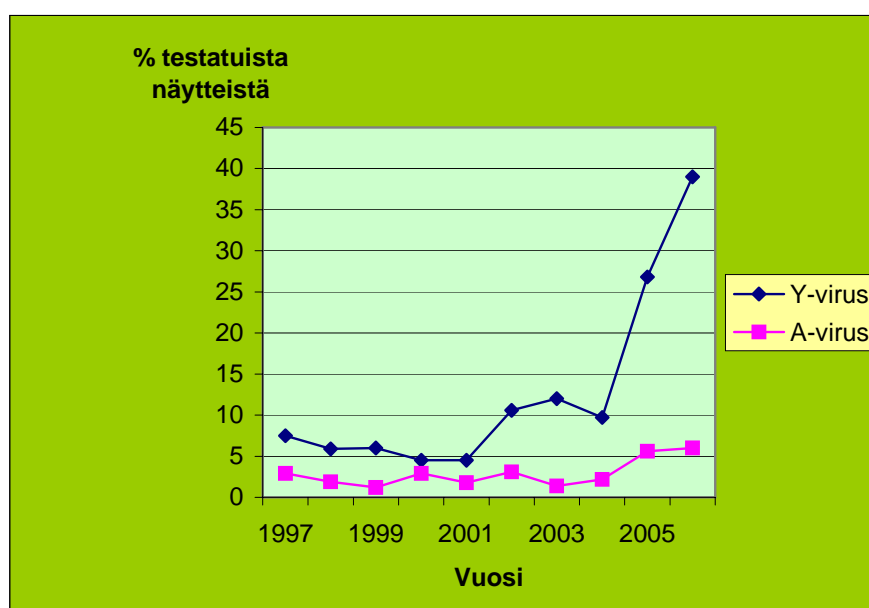
Perunalajikkeiden virusalttius vaihtelee suuresti. Evira ja MTT selvittivät lajikkeiden virusriskiä yhdeksän vuoden siemenperuna-aineistosta.

Pienin Y-virusriski havaittiin yleisistä lajikkeista Nicolalla, Hankkijan Timolla ja Rosamundalla. Suurin riski oli puolestaan Asterixilla, Van Goghilla ja Puikulalla.

A-virusta esiintyi harvoin Bintjellä, Hankkijan Timolla, Idolella ja Matildalla. Suurin A-virusriski oli Asterixilla, Bellonalla, Kullalla ja Kardalla.

Uusien lajikkeiden virustautiherkkyydestä saadaan jatkuvasti uutta tietoa. Esimerkiksi Tomppa vaikuttaa alttiilta A-virukselle.

Lisätietoja: hanna.kortemaa@evira.fi, puh. (020) 772 5340

Siemenperunanäytteissä vuosina 1997 - 2005 todetut virukset.

Y-virus aiheuttaa perunan lehtien kirjavuutta ja kurttuisuutta.